

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla, a dr. Grespik László ügyvéd által képviselt I.r., a személyesen eljáró II.r., a dr. Grespik László ügyvéd által képviselt III.r. és IV.r. felpereseknek a dr. Horváth Ágnes jogi szakreferens által képviselt **Budapest Főváros XIX. Kerület Kispest Önkormányzat Polgármesteri Hivatala** (1195 Budapest, Városház tér 18-20.) alperes ellen **kártérítés** iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. június 17. napján kelt 5. P. 21.015/2007/5. számú ítélete ellen az I., III. és IV.r. felperesek 2008. július 22. napján 6. sorszámon előterjesztett és 2008. december 4. napján 7. sorszám alatt pontosított fellebbezése folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi egyetemlegesen az I., III. és IV. rendű felpereseket, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessenek meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

Az I.r. felperes eredetileg 2001. december 11. napján előterjesztett keresetében 9.000.000 Ft, ennek 1999. augusztus 23. napjától a kifizetésig járó évi 20 %-os kamata és a perköltség megfizetésére kérte kötelezni a Budapest Főváros XIX. Kerületi Polgármesteri Hivatal személyében meghatározott alperest. Keresete azon alapult, hogy három esetben kért birtokvédelmet az alperestől, de intézkedés nem történt, noha őt, mint jogos birtokost birtokvédelem illette meg. Az alperes mulasztásával okozott kárt, mert időben a birtokvédelmet nem biztosította. A kárt a

következők szerint jelölte meg. 1999. augusztus 23. napjától havi 45.000 Ft albérleti díj, egy "...." típusú gépkocsi áron alul történő eladása miatt 1.000.000 Ft, a perrel érintett ingatlan lakásában, garázsában, műhelyében lévő berendezési és felszerelési tárgyak értéke címén 6.000.000 Ft, betéti társaság székhely kiesése miatt havi nettó 150.000 Ft, a családi házban tartott kutya elszállásolásának havi 25.000 Ft-os díja. A 2002. május 16. napján megtartott tárgyaláson csatolt irat szerint az I.r. felperes mellett gyermekeim II., III. és IV.r. felperesekként perbeléptek. Az ekkor előterjesztett kereset szerint az I.r. felperes összesen 30.392.000 Ft (12.600.000 Ft ingókár, 2.610.000 Ft albérleti költség, 400.000 Ft gépkocsikár, 14.782.000 Ft ügyviteli kár) vagyoni kár, míg a II., III. és IV.r. felperesek személyenként 1.500.000 Ft nem vagyoni kár megtérítését kérték. Ekkor az alperes jogellenes magatartásaként a felperesek azt jelölték meg, hogy a felfüggesztett lakás kiürítése iránti per ellenére jogszerűtlen határozatot hozott, és annak végrehajtását rendelte el. Az I.r. felperes a kártérítés alapjául az alperes 1999. szeptember 9-i határozatát jelölte meg azzal, hogy az önkormányzat tartalmilag rossz döntést hozott. (5. P. 23.222/2004/7. számú jkv.) A kereset jogalapjaként a Ptk. 349. §-ára utalt, és az alperes terhére azt a mulasztás kérte megállapítani, hogy S. J-nak adott birtokvédelmet, a felpereseknek nem (5. P. 23.222/2004/9. számú jkv.). Emellett hivatkozott arra, hogy az alperes nem járt el méltányosan, amikor az I.r. felperes szóbeli segélykérésére nem állított ki igazolást arról, hogy ő az ingatlanban lakik, használatára jogosult, nem adott az I.r. felperesnek tájékoztatást a lehetőségeiről. Az alperes nem tett eleget az ügyfélegyenlőség követelményének.

Az alperes a kereset elutasítását kérte és a felperesek kötelezését a perköltség megfizetésére. Az I.r. felperesnek a kárigényét az általa kezdeményezett 8. P. XIX. 22.299/2000. számú perben kellett volna érvényesítenie figyelemmel a Ptk. 192. § (1) bekezdésére és a Ptké. 27. § (3), 28. § (1) bekezdéseire. Ha a birtokháborítási perben bizonyítást nyer, hogy az ellenérdekű fél a felperesekkel szemben birtokháborítást követett el, és kárt okozott, a felperesek az igényüket a károkozókkal szemben érvényesíthetik. A felperesek követelését jogalap nélkülinek és megalapozatlannak, a követelés mértékét elfogadhatatlannak és eltúlzottnak minősítette, amit semmilyen módon nem bizonyítottak.

A Fővárosi Bíróság 2005. december 15. napján meghozott 5. P. 23.222/2004/11. számú ítéletével az (I.r.) felperes keresetét elutasította, és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 40.000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt 900.000 Ft kereseti illeték az állam terhén marad.

A Fővárosi Ítéltábla 2007. január 18. napján meghozott 9. Pf. 21.168/2006/7. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A felperes másodfokú perköltségét 24.000 Ft-ban, az alperesét 12.000 Ft-ban állapította meg.

A megismételt eljárásban - a másodfokú bíróság utasítása folytán - az elsőfokú bíróság nyilatkoztatta az I.r. felperest az alperes személyét illetően, és az I.r. felperes Budapest Főváros XIX. Kerület Kispest Önkormányzata Polgármesteri Hivatalát jelölte meg alperesként, Budapest Főváros XIX. Kerület Kispest Önkormányzat alperessel szemben a keresettől elálló nyilatkozatot tett. Az I.r. felperes az eredeti keresetét változatlan tartalommal fenntartotta, és az alperes jogellenes felróható magatartását abban határozta meg, hogy nem az életvitelszerűen az ingatlanban lakókat részesítette birtokvédelemben, és ezzel kirívó mérlegelési hibát vétett.

Az alperes változatlanul a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a felperesi követelésnek nincs jogalapja, és a felperesek az összecszerűséget sem bizonyították.

A megismételt eljárásban a Fővárosi Bíróság 2008. június 17. napján meghozott 5. P. 21.015./2007/5. számú ítéletével a felperesek keresetét elutasította, és kötelezte őket egyetemlegesen 150.000 Ft perköltség alperes javára 15 napon belül történő megfizetésére. Megállapította, hogy a le nem rótt 900.000 Ft illeték az állam terhén marad.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában kifejtette, hogy a felperesek rendkívül méltánytalan helyzetbe kerültek azáltal, hogy az I.r. felperes volt férje és anyósa jogszerűen eladták a tulajdonukat képező ingatlant, melyben a család lakott. A felperesek lakáshasználatáról az ingatlanra létrejött mindkét adásvételi szerződés rendelkezett, és tény, hogy az eladók az anyós által használt 30 m²-es területet a vevőknek ténylegesen birtokba tudták adni. A vevők tehát nemcsak tulajdonosnak, de jogos birtokosnak is minősültek. A felperesek birtoklásra jogosultsága nem lehetett vitás, hiszen évek óta az ingatlanban laktak, és ennek igazolására személyigazolványuk elég lett volna. Hogy a rendőrség számára mégsem volt elég, az alperes terhére nem eshet.

A felperesek a S. J.-nak birtokvédelmet engedélyező határozatban jelölték meg az alperes károkozó magatartását és abban, hogy az I.r. felperes 1999. augusztus 23-i telefonbejelentésére nem intézkedett megfelelően. A Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti államigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség feltétele a kifogásolt határozat elleni jogorvoslat, az I.r. felperes azonban fellebbezéssel nem élt, mely tény kizárja a Ptk. 349. §-ának alkalmazhatóságát.

Rögzítette az elsőfokú ítélet, hogy károkozó magatartás mulasztással is megvalósulhat, azonban az nem tekinthető az alperes mulasztásának, hogy nem állított ki igazolást a rendőrség számára arról, hogy az I.r. felperes az ingatlanban lakik, mert egyrészt ilyen igazolás iránti kérelmet az I.r. felperes írásban nem terjesztett elő, erre irányuló eljárás nem folyt, másrészt a rendőrség a birtoklásra vonatkozó felperesi jogosultságot alaptalanul kérdőjelezte meg, de az alperes ezért nem tehető felelőssé.

A felperesek kárát konkrétan nem az alperes, hanem azok okozták, akik fenyegetéssel az ingatlan elhagyását kikényszerítették. Amennyiben a felperesekkel szemben életveszélyes fenyegetés valósult meg, az ezzel kapcsolatos indítványt a rendőrségen kell megtenni és nem az alperesnél. A többszöri adásvétel során a felperesek lakhatása elvileg és gyakorlatilag is biztosított volt az ingatlanban, csak az utolsó vevő és annak családja tette azt lehetetlenné. Elvileg a felperesek jogszerűen maradhattak volna az ingatlanban, azonban az erőszakos fellépéssel szemben nem voltak eszközeik, és a kényszerű távozást választották. Az alperesi oldalon azonban nem ragadható meg olyan jogellenes magatartás, ami kártérítésre alapot adna. A kárt jogellenes tevékenységgel vagy jogszerű tevékenység elmulasztásával kellett volna okozni a hatóság alkalmazottjának a közhatalom gyakorlása, a hatósági feladatok ellátása során. Ilyet azonban az elsőfokú bíróság az alperes terhére nem állapított meg. Amikor a birtokháborítás tárgyában döntött, nem sérült az ügyfélegyenlőség elve, minthogy S-ék is jogosultak voltak a birtokvédelemre. Az ezzel kapcsolatos határozatot az I.r. felperes meg sem fellebbezte. Az alperes határozataival a birtoklásra jogosultak között próbált egyensúlyt, kölcsönösen elfogadható állapotokat teremteni, de határozatait általában végre sem hajtották. Önkényes lépések követték egymást, ezek uralására pedig a hatósági birtokvédelem ritkán eredményes. A kialakult helyzetért többen felelősek, a perben azonban csak az alperes magatartását kellett és lehetett vizsgálni, de az alperes a Ptk. 349. §-a alapján nem marasztalható, és ezen alapult a kereset elutasítása.

Az elsőfokú bíróság a perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott, a le nem rótt illeték viseléséről pedig a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján.

Az I.r. felperes fellebbezésében a III. és IV.r. felperes nevében is az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és új határozat hozatalára utasítását kérte. Az írásban előterjesztett fellebbezési indokolás szerint az alperes láncreakciót okozó felróható hivatali magatartása közvetlen okozati összefüggésben áll az általa követelt kárral. A határozatot nem kapta meg, így mulasztotta el az ellene való fellebbezést. A másodfokú bíróság felhívására a III. és IV.r. felperesek a jogi képviselőnek adott meghatalmazásukat csatolták, és akként nyilatkoztak, hogy az I.r. felperes nevükben is tett nyilatkozatait, perbeli cselekményeit az elsőfokú eljárásra is visszamenőleges hatállyal jóváhagyják, saját nyilatkozatként fenntartják.

A II.r. felperes nyilatkozata szerint az elsőfokú ítélettel szemben nem kívánt fellebbezéssel élni.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte annak helyes ténybeli és jogi megítélése alapján.

Fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett a II.r. felperes keresetét elutasító ítéleti rendelkezés (Pp. 228. § (4) bekezdés). A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet ezt meghaladó rendelkezéseit bírálhatta felül.

A fellebbezés a következők szerint nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást helyesen állapította meg, és abból okszerű következtetést vont le arra, hogy az alperes nem tanúsított olyan jogellenes magatartást, amelyből a felpereseket kár érte, ezért a Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti felelősségi alakzat esetén is irányadó Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján kártérítési felelősség nem terheli. A másodfokú bíróság megjegyzi, hogy a felperesek az egyébként igen hosszú pertartam alatt a káruk mibenlétét, bekövetkezését, annak összegszerűségét és az alperes egyébként sérelmezett magatartásával fennálló okozati összefüggését sem bizonyították.

A másodfokú bíróság annyi korrekciót lát szükségesnek, hogy az elsőfokú ítélet tényállásából és jogi indokolásából minden olyan megállapítást, utalást mellőz, amely a perben nem álló személyek (i.r. felperes volt házastársa, az ingatlan más tulajdonosai, a rendőrség) esetleges felelősségét, károkozó magatartását, a felperesek által sérelmezett helyzet kialakulásában közrehatását veti fel, mert olyan személlyel szemben ítéleti - akárcsak indokolási - megállapítást tenni nem lehet, aki a perben nem vett részt, a felperesek által előadottakra nem védekezhetett, saját álláspontját nem adhatta elő és nem bizonyíthatta.

Az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdésére figyelemmel helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban pervesztes felperesek a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek az alperes képviselőjével felmerült jogtanácsosi munkadíjat (Pp. 75. § (2) bekezdés, 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdés) megtéríteni. A felperesek számára engedélyezett költségmentesség (Pp. 84. § (1) bekezdés a) pont) folytán a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2009. október 8.

Dr. Tölg-Molnár László sk.
a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna sk.
előadó bíró

Dr. Hóbl Katalin sk.
bíró

A kiadmány hitelül: